

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjordan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Løgfrøðingur- in:

Gávubræv ella testamenti

Hvussu stórt avgjald skal latast av arvi?

Er munur á, tá tað eru børn, ið arva frá foreldrum, systkin, ið arva frá systkinum, ella onnur skyldfólk, ið arva?

Er munur á avgjaldinum, tá tað snýr seg um fasta ogn ella reiðan pening, og hvussu verður ogn mett?

Hvat loysir seg betur, at skriva testamenti ella geva við gávubrævi, og hvussu verður hetta gjørt?

Hvussu verður eitt tilíkt skjal goymt og hvussu nógv eintøk skulu vera?

gamal

Stoddin á arvavgjaldinum

er ymisk — alt eftir hvussu arvingurin er skildur við tann deyða. Lógin um arvavgjald býtur arvingarnar upp í fyra bólkur. Í fyrsta bólkinum eru hjúnarfelagar, børn og ættleidd born. Síðan koma foreldur og avkom teirra, síðan omma abbi og teirra avkom og at enda ein bólkur við teimum, sum eru longur burtur í ætt við tann deyða, enn tey sum nevnd eru frammanfyri.

Arvavgjaldið er lægst fyri teir arvingarnar, sum eru í fyrsta bólkinum t.v.s. hjúnarfelagar og born/ættleidd born, meðan tað síðan hækkar fyri hvønn bólk.

Innan teir einstoku bólkarnar verður gjaldið roknað við ymskum (pro-

sentolum) alt eftir hvussu nógv ið arvav verður. Sum domi kann nevast at burtur av einum arvi upp á 20.000 krónur, skulu sonur ella dóttur gjalda 2 1/2 pst., meðan systkin hjá ti deyða gjalda 5 1/2 pst. av somu upphædd.

Arvavgjaldið er tað sama fyri fasta ogn sum fyri reiðan pening. Ognin verður antin mett av arvingunum í felag ella av metingarmønnum. Teir seinnu skulu emta um solu á ognini meðan arvingarnir kunnu áseta eitt hægri virði og soleiðis minka um arvavgjaldið.

Víðvíkjandi spurninginum um hvørt ein eigur at velja gávubræv ella testamenti, er at siga, at gávur sum ein fær frá hjúnarfelaga, avkomi, foreldrum, abba ella omma, ikki eru skattskyldugar, og tí eitt gávubræv ikki er at rokna sum arvur, skal heldur ikki arvavgjald latast. Gávur millum onnur enn tey just nevndu eru skattskyldugar.

Støttast loysir tað seg betur at skriva gávubræv enn testamenti, tá tað snýr seg um ein ávísan bólk av persónum. Ein skal tó hava í huga, at tað, sum verður givið við gávubrævi, verður ogn móttakarans, meðan gevarin er á lívi, meðan testamenti sigur hvat skal verða av ognini, tá ein er deyður.

Um ein velur at geva ogn burtur, meðan ein er á lívi, so skal gávubræv skrivast og tinglýsast, um tað snýr seg um fasta ogn. Víðvíkjandi peningi og leysafæ, so verður ikki kravt, at gávan skal latast á ávísan hátt — tó er tað tryggast, um móttakarinn fær gávuna í hendi, ella at eitt skjal verður skrivað um hetta. Skal gávan ikki latast fyrr enn gevarin er deyður, verður hon mett sum arvur.

Fyri at eitt testamenti skal hava gildi skal tað lúka ymsar treytir, sum nevndar eru í arvalógini. Um treytirnar ikki eru lúkaðar, verður testamenti sett til víks, um onkur av arvingunum ynskir tað.

Eyðun Joensen, sál-arfrøðingur

Marjun Sigurðsdóttir, sosialráðgevi

Marner Simonsen, lækni

Friða Patursson, lögfrøðingur

Tryggast máttin at gera testamenti er tann, at tygum venda tygum til ein sakforara. Hesin skrivar so testamenti, sum verður undirskrivað av tygum á dómaraskrivstovu ella á sjúðsluskrivstovu í hjáveru av notarius publicus. Hesin er antin ein dómarafulltrúi ella sýslumaður/fultrúi. Eitt avrit av testamentinum verður síðan varðveitt í eini felagsskráseting fyri testamentir í Danmark, og vil altíð verða til skjals, um tygum skuldi mist tygara eintak burtur.

Tann sum av onkrari orsök ikki hevur høvi til at gera testamenti á henda hátt kann tó fara fram soleiðis, at hann setur upp eitt skjal, sum verður kallað testamenti og har sigur frá, so greitt sum tilber, hvør skal hava tað sum eftir hann verður. Testamentið skal undirskrivað í hjáveru av teimum vitnum, sum eisini skulu skriva undir. Vitnini skulu vera yvir 18 ár og við sátt fulla skil. Testamentið má ikki vera til fyrimuns fyri vitni ella onkran av teirra nærmastu.

Fyri at tryggja sær, at eitt tilíkt testamenti ikki verður sett til víks, vildi eg mælt til at innihaldið og framferðarhætturin verður umrøddur við ein sakforara.

Av tí at eingin beinleiðis trygd er fyri at eitt tilíkt testamenti kemur fram, tá búgvíð skal gerast upp, er tað kanska ein fyrimunur at skriva fleiri eintøk sum verða varðveitt hjá ymskum persónum.

Friða

Hvussu nógv skyldar.....

Kann ein vanligur skattaborgari fáa at vita, hvussu nógv kommunan skyldar.

Vit hava ikki sæð roknskapin í fyra ár. Kann lögfrøðingurin svara hesum spurningi?

DC

Bygdaráðið skal sambært lóg um fóroyskar kommunur, leggja fram roknskap á hvørjum ári, til íbúgvarnir at kunna seg við.

Tað er Fóroya Landsstýri sum hevur eftirlit við kommununum. Eg vildi mælt tygum til at kært hetta mál til landsstýrið, sum so skal skipa fyri, at víðurskiptini fáast í rættlag. Um neyðugt kann landsstýrið áleggja teimum einstoku bygðaráðslimumum tvingilsbotur ella gera persónliga ábyrgd galdandi móti teimum við rættarmáli.

Friða

Socialráðgevarin:

Hví fái eg so nógvan skatt?

Eg eri einligur pensionistur, sum havi fingið 1658 krónur meira í skatti í ár, í mun til seinasta ár.

Eg vendi mær til Líkn-ingarráðið og spurdi, hví so var, hóast eg ikki hevði forvunnið mær nakran pening útyvir pensiónina.

Eg fekk svarið, at hetta átti eg at spurt politikarnar um, og eisini, at tað var tí at eg einki hevði at draga frá skattaroknskapinum.

Í fjør hevði eg 344 krónur í skatti um mánaðin — í ár havi eg fingið 406 krónur í skatt, hóast nýggja skattaskipan og tað at vit gjalda yvir alt árið.

Hvussu ber tað til?

S

Ein av frágreidingunum uppá, at tygum hava fingið meira í skatti í ár enn í fjør, er fylgjandi:

Skatturin, ið tygum hava gildið í tíðarskeiðinum frá 1/4-1983 til 31/3-1984, er álíkaður eftir inntøkuni, tygum høvdu í árinum 1982.

Skatturin, tygum gjalda nú, er roknaður eftir inntøkuni í 1984. Tað vil siga, at tær hækkingar, ið hava verið í pensiónini bæði í 1983 og í apríl 1984, gera inntokugrundarlagið hægri, sum skatturin er roknaður eftir.

Pensiónirnar hækkaðu rættliga fitt í apríl 1983, og síðani eru tær prístalsviðgjordar tvær ferðir, nevniliga 1/10-1983 og 1/4-1984.

Nýggja skattaskipanin ger, at allar hækkingar (og lækkingar) ávirkja skattin beinanvegin.

Marjun

Læknin:

Vandi fyri steriliteti?

Tá eg fyri nøkrum árum síðani var hjá kiropraktori varð eg röntgenfotograferaður uttan blýggj fyri eistrunum. (Tvær myndir av lendunum).

Min spurningur er so, hvussu nógv röntgenstráling vit mannfolk tola innan hypotesan talar fyri »steriliteti«.

Heilsan bangin

Tað er rætt at tað eigur at vera blýggj fyrirklaði fyri eistrunum, men hetta verður ikki altíð gjørt.

Tað er tó ikki vandi fyri »steriliteti« at fáa tikið röntgenmyndir, men harafturimót er tað vandi fyri, at röntgenstrálingur raka sáðhyknar og harvið arwagenini, sum kunnu vera orsök til misfostur.

Tvær röntgen avmyndingar geva litlan og ongan vanda, samanborið við ta geisling, sum altíð er til staðar í náttúruni.

MS

Summarfrí

Hetta er seinastu spurnarbrævkassin fyri summarfrítíðina. Brævkassin verður uppturttikin umleið 1. august. Er onkur sum ikki hevur fingið svar upp á spurningar, sum eru komnir okkum í hendi, biðjast tit vinarlaga siga okkum frá — um so er, at spurningurin ikki kann biða til eftir summarfrítíðina.

Dagny